

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**D. D. Emanuelis Gonzalez Tellez, In Inclyta Salmanticensi
Academia Collegii Majoris Conchensis Alumni, &
antiquioris vespertinæ Sacrorum Canonum Cathedræ
propriarii Interpretis; in Pinciano Sanctæ ...**

Additis Notis uberioribus ab Historia, & Chorographia

Complectens Librum Tertium

González Téllez, Emanuel

Francofurti Ad Moenum, 1690

Capvt X. Idem (a) Canonicis regularibus, & monarchis Eborac. diœc.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74526](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74526)

gitur ex serie eorum jurium, ubi proponitur, duos expectasse eandem præbendam, ad quam simul fuerant electi; quam electionem ut Pontifex impugnet, arguit ab evitando duplici absurdo, subijcitque, nec utrique eam præbendam conferendam esse, ne lectio præbendarum admittatur, contra supra tradita proximo commentario; nec item alteri tantum, ne contingat alium manere sub expectatione præbende ejusdem, ex jure præcedentis electionis: unde expectatio talis merito in prædictis juribus improbat. Veram hæc communis interpretatio hujus textus convincitur ex illis verbis, *promissionem tuam*; & ibi, *et à te habuerit in promissis*: ex quibus deducitur, obligationem Archiepiscopi Cant. non tam referri ad juris necessitatem, quam ad promissionis implementum, cum sæpe scriptis Alexander referat promissam esse præbendam, & promissionem esse adimplendam. Hac ergo solutione omittâ Cironius ad titulum *de concess. præbend.* existimavit, textum hunc esse referendum ad tempora Alexandri III. ante Concilium Lateran. quo prohibita fuit hujusmodi promissio beneficii nondum vacantis; unde cum ante prohibitionem similis promissio admittetur, ideo Alexander III. eam adimplendam esse ait. Sed hæc solutio, præterquam quod divinatoria est, cum non constet an hæc decisio præcessisset Concilium Lateranense, an postea emanasset, credi non potest compilatores primæ, & sextæ collectionis compilasse decisiones ipsiusmet Pontificis sibi contrarias, cum si præsens derogata erat, quæ utilitas ejus compilationis? Quare his omittis, pro hujus textus vera interpretatione sciendum est, varia fuisse pro temporum diversitate observata, & statuta circa promissionem beneficii nondum vacantis. Primum tempus fuit, quod sicut hodie beneficiorum plenissima potestas ad summum Pontificem spectabat, *cap. omnes 22. dist. cap. cuncta 9. quæst. 3.* ita ad Episcopum institutio in minoribus spectabat, *cap. omnes 16. q. 7.*

& collatio præbendarum ad ipsum, vel ejus Capitulum pertinebat, *cap. dudum 22. cap. cum Ecclesia, de elect.* Secundum tempus fuit Concilii Lateranensis celebrati sub Alexandro III. quo prohibita fuit promissio certi beneficii nondum vacantis, de qua in *cap. nulla 2. de concess. præbend.* ubi dicemus. Tertium tempus fuit Innocentii III. ampliantis prædictam prohibitionem, ita ut talis promissio incerti beneficii non admittetur, nisi sub illâ clausula, *cum potuerit*; vel, *cum facultas se obtulerit*, ut in *cap. cum dilectus 19. hoc tit. cap. ex tenore, cap. ad aures, de concess. præbend.* Sed quia sub illâ clausula illicita fiebant pactiones, Bonifacius VIII. omnino prohibuit promissionem beneficii nondum vacantis, directè, vel indirectè, etiam sub illâ clausula factam, *cap. 2. de concess. præbend. lib. 6.* juxta quam temporum seriem faciliè textus hic accipitur, & adducta difficultas dissolvitur; cum enim temporibus Alexandri III. tantum prohibita esset promissio certi beneficii nondum vacantis, non verò incerta præbende, ideo in præsentis specie promissio futuræ præbende incerta nondum vacantis sustinetur; at verò in dicto *cap. dilectus 19.* etiam talis promissio improbat, quia jam damnata erat per Innocentium III. Nec obstat augmentum ipsius difficultatis, nam verum est, Canonicum absque præbenda stare posse, cum præbenda adhuc non vacavit, non vero postquam vacavit, aut occasio promissionis se obtulit; quia tunc quamprimum potest, debet illi præbenda conferri, *cap. final. de concess. præbend. lib. 6.* ut qui virtute receptionis jus ad præbendam tantum habebat, jus in re per ejus collationem assequatur. Duerenus *lib. 2. de sac. eccles. cap. 8.* Ludovicus Gomez in *regul. de expectat. num. 38.* Staphileus de *litteris gratia, titul. de expectat. num. 40.* Ojeda de *incomparib. benef. cap. 12. p. 1.* unde in præsentis merito Alexander III. decrevit recepto in Canonicum, & in fratrem præbendam primò vacaturam conferendam esse.

CAPVT X.

Idem (a) *Canonicis regularibus, & monachis Eborac. dioc.*

Avaritiæ, quæ est idolorum servitus, (b) ii debent radicem studiosius extirpare, qui sæculi vanitatibus renunciantes, Domino elegerunt in religionis habitu ministrare. Intelleximus quod in Ecclesiis vestris, de quibus certas pensiones consuevis percipere, portiones, vel antiquos redditus minorastis, quos nonnulli clerici Ecclesiarum ipsarum olim habuisse noscuntur. Unde quoniam hoc ex radice avaritiæ, & cupiditatis procedit, quam debetis modis omnibus evitare: d. v. p. A. s. præc. mandamus, quatenus, si quas portiones, vel antiquos redditus clericorum sine consensu Archiepiscopi vestri minuere, vel parccias dividere præsumpseritis, ad integritatem pristinam revocetis.

NOTÆ.

1. (a) *Canonicis regul.* Ita legitur in prima collectione, *sub hoc tit. cap. 10.* & post Concil. Lateran. *p. 13. cap. 1.* Canonici regularem vitam in communitate jam à quinto sæculo Ecclesie agentes, ad differentiam Canonicorum, qui extra communitatem debebant, regulares dici cœperunt, ut probant Chopinus *lib. 1. de sacra*

pol. tit. 3. num. 6. Pennotus *lib. 2. histor. canonic. regul. cap. 1.* Sed cum Canonicus à canone, qui latinè regula est, dicatur, aliqui improbarunt hanc geminatam in occupationem, quasi canonicum regularem dicere idem sit, ac regularem regularem appellare. Ludovicus Vives in *notis ad Divum Augustinum, lib. 3. de civit. Dei, cap. 15.* Idem, inquit, est regularis, quod canonicus, à *canone Greco.* Hinc quidam monachi D. Augustini,

non solum pntentur regulares, his hoc vocari gaudent. Coriolanus in defensorio, 1. p. cap. 5. ad 3. ibi: Qui regulati sunt ad observanda statuta Ecclesiarum Collegiarum, & maxime Cathedralium, Canonici sunt, & nominantur; & patet quod est negatio ponere ly Regulares, quia idem significat iste terminus, Canonici, quod iste terminus, Regulares; & nulla est penitus differentia inter eos, nisi quia Canonici est vocabulum Graecum, & ly Regularis, Latium. Sed doctè illos refellit Pennorus d. cap. 7. num. 1. & cum in tot decisionibus juris Pontificii Ecclesiae Praefules hac geminata nomenclatura utantur, ut probavi in cap. Deus, de vita & bono st. clerici, ad differentiam Canonici saecularis, non est curia his minutis immoremur: Unde cum Alexander III. in praesenti scriberet non solum monachis, verum & regularem vitam profitentibus in Eboracensi provincia, ubi erant plures Ecclesiae Collegatae Canoniorum regularium D. Augustini, ut refert Pennorus d. lib. 2. cap. 33. ideo ut eos omnes comprehenderet, praesenti constitutione recipiit generaliter Canonici regularibus, & Monachis Eborac. Archiepiscopus.

(b) Idolorum servitus. Doctè hanc metaphoram expressit, & exposuit Creolius lib. 4. mystag. cap. 31. Hoc autem vitium vitiosissimum, per antonomasiam appellatum eleganter depinxerunt D. Augustinus de verbis Domini, ibi: Insatiabilis sola avaritia divinum semper rapit, atque nunquam saturatur; nec Deum timet, nec hominem reveretur. Nec patri parcat, nec hominem cognoscit, nec fratri obtemperat, nec amico fidem servat. Viduam opprimit, pupillum invadit, liberos in servitutem revocat, testimonium falsum profert, res mortui occupantur, & qui faciunt, non moriuntur? Quae est illa animarum insana, amare vitam, appetere mortem: acquirere aurum, & perdere cœlum? Sallustius in Catilin. ibi: Bellua fera, immanis & intolerauda, quae quod tendit, agros, fœna, atque domos vastat, divina cum humanis permiscet, nec exercitus, neque mania obstant, quominus vi sua penetret; jam, pudicitia, liberis, patriâ, atque parentibus cunctos mortales spoliat, quasi materia omnium malorum existit. Calliodorus lib. 12. epist. 1. Regnam illam procacium vitiorum avaritiam fuge, cui cuncta vitia detestabili devotione famulantur, quae dum peccati hominis ingressa fuerit, gregem quoque malefidas cohortes admittit. Ferri non potest recepta, quia nescit esse solitaria; agmen habet blandissimum, arma suscipit exalens, & per dulcedinem superat, quos amarâ deceptione capivrat. Plura in ejus deteriorationem

concessit D. Joannes Solerzantus emblemate 39. COMMENTARIUM.

Pro hujus textus expositione sciendum est, quod licet beneficia saecularia saecularibus, regularia regularibus sint conferenda, c. possessiones de rebus Ecclies. cap. 2. de stat. regul. ubi exponimus textum in c. fin. de confirm. utili; tamen plerumque beneficia saecularia Ecclesiis tam monachorum, & monialium, quam canonicorum regularium variis modis uniri & subijci solent, praecipue duobus modis, Tamburinus tom. 3. de jure Abbat. disput. 9. per totam. Primò pleno jure quoad spiritalia, & temporalia, ut in cap. 2. de supplenda neglig. cap. cum & plantare 3. & in Ecclesiis, cap. quoniam 21. de privi. cap. 1. de capel. mon. lib. 6. Clement. 1. §. verum, de excess. Praelat. Secundo dumtaxat quoad temporalia, redditus videlicet, & fructus eorum in monasterii lucrum convertendos, institutione quidam, ac destinatione Episcopo reservatis, ut in cap. ad hoc, de offic. vicaris, cap. 1. & final. de capel. monach. quae unio fit pro augmento religionis, & ut paupertati monasterii consulatur, relicta congrua sustentatione ipsi beneficiariis. Trident. sess. 24. cap. 13. & 15. docet Salgado de protest. 3. p. cap. 9. num. 55. Ad hunc secundum casum, cum videlicet beneficium unitum fuerit tantum quoad temporalia, referendi sunt praesens textus, & in cap. de monachis, hoc tit. ut docuerunt Flores à Mena quast. 10. Garanna in cap. 1. de capel. monach. unde docet Alexander hic, non posse religiosos minuire redditus respectu portionis debitae rectoribus, seu vicariis ipsarum Ecclesiarum: cujus constitutionis ratio provenit ex eo; nam cum Ecclesia saecularis spectat ad regulares tantum quoad temporalia, ita fructibus, & redditibus uti possunt, ut injuria non irrogetur beneficiario, cui congrua portio ita assignanda est, ut ultra sibi necessaria etiam percipiat portionem, ex qua absque penuria Episcopo in juribus Episcopalibus possit respondere, cap. 1. §. sanè, de statu regul. lib. 6. Trident. sess. 7. cap. 7. & sess. 25. de regul. cap. 8. probavi in d. cap. 2. de supplend. neglig. unde rectè ait Alexander in praesenti, non posse regulares minuire portionem debitam praedictis Rectoribus, aut eorum vicariis; quod etiam procedit si ratione juspatronatus praesentatio ad Ecclesiam saecularem regularibus competat; nam ad huc eo casu intra congruam portionem praesentatum gravare non debeat, d. cap. de monachis.

CAPVT XI.

Idem Praeposito, & Capitulo (a) Insul.

Significatum est nobis, quod cuidam sacerdoti praebendam unam in Ecclesia vestra communi voluntate dedistis, ita (b) quod Missam de sancta (c) Maria (nisi corporis infirmitate gravatus sit) debeat quotidie celebrare; & Ecclesiam vestram non nisi communi, tam Praepositi, quam Capituli assensu possit (d) dimittere, vel cuiquam praebendae illius anniversarium delegare. Quam siquidem institutionem caecus confirmamus, ut praedictus sacerdos, nisi infirmitate corporis fuerit impeditus, assidue debeat obsequium suum impendere Ecclesiae memoratae, & quantum frequentius potest (e) (salva honestate sua, & debita devotione) Missam solemniter celebra-